

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Consvlibvs Et Popvla Mediolansensibus, spiritum consilij sanioris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

necessitatibus providere, auctoritate presentium tibi personaliter indulgemus ut tuæ malefactores Ecclesiæ, cujuscunque diocesis, ut ab ipsis & tam Clericorum quam laicorum ad ipsam spectantium indubitata molestatione desistant, si diocesani Episcopi eos compescere neglexerint requisiti, tu legitima monitione præmissa per censuram ecclesiasticam valeas coercere, quam usque ad satisfactionem condignam volumus & præcipimus inviolabiliter observari; proviso prudenter ut in hoc prævia ratione procedas. Præterea prohibemus ne Treverensis Archiepiscopus inconsulto Romano Pontifice in te suspensionis vel excommunicationis sententiam jaculetur; ita tamen ut tu ei debitam reverentiam exhibere procures. Nec cuiquam liceat castra tua subicere interdicto, quandiu conquerentibus justitiæ plenitudinem feceris exhiberi. Hanc autem durare volumus indulgentiam dum imminens imperij tempestas duraverit; quia cessante causa, cessare debet effectus. Nulli ergo &c. concessionis &c. usque incursum. Datum Laterani xv. Kal. Novemb. pontificatus nostri anno decimoquinto.

NOBILIBVS VIRIS VIVIANO, Gaillardo, & alijs dominis Scuriensis castri.

*Epist. 188.
Eis concedit
multa privilegia.*

Manifestum est castrum quod Scuria dicitur temporibus sanctæ memoriæ Sylvestri Papæ, sicut ex inspectione litterarum antecessoris nostri felicis recordationis Sergij Papæ cognovimus, regia liberalitate per manus ejusdem beato Petro quondam fuisse collatum, & à Vediano quondam ejusdem castri domino memorato prædecessori nostro Papæ Sergio per innovationem sub annuo censu decem solidorum Raymundensis monetæ fuisse recognitum & oblatum. Idem etiam castrum Humbertus, Raymundus, & Sicardus domini ipsius loci prædecessori nostro beatæ memoriæ Papæ Calixto & per manum ipsius beato Petro & sanctæ Romanæ Ecclesiæ recognoverunt & obtulerunt. Nos itaque eorundem antecessorum nostrorum Sergij, Calixti, Innocentij, & etiam Adriani Romanorum Pontificum, qui castrum ipsum ad jus & proprietatem beati Petri pertinens sub apostolicæ sedis protectione ac munimine receperunt, vestigijs inherentes, præfatam castrum sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti patrocinio communimus, statuentes ut neque Comiti neque alicui personæ facultas sit ipsum castrum aufer-

re, minuere, infestare, vel suis usibus vendicare; sed quietum & integrum vobis in fide catholica & fidelitate apostolica permanentibus, sicut à jamdictis prædecessoribus nostris & à nobis concessum est, sub beati Petri jure ac defensione consistat. Sanè si quis vestrum gravius aliquid, quod absit, fortè commiserit, pro ejus culpa, sicut à præfato prædecessore nostro Alexandro Papa statutum est, nisi & alij ejusdem iniquitatis participes fuerint, ipsi & honores eorum minimè à divinis interdicantur officiis, quod & de subiectis militibus vestris præcipimus observari. Statuimus etiam ut nulli nisi dominis & hominibus ejusdem castri liceat infra terminos tenimenti vestri castrum ædificare vel munitionem construere. Si qua verò ecclesiastica secularisve persona adversus homines ejusdem castri querimoniam deposuerit, apud Metropolitanum vestrum vel Legatum à latere Romani Pontificis destinatum quod justum fuerit experiri procuret. Nos autem à dilecto filio nobili viro Ademaro uno dominorum ejusdem castri, ad nostram præsentiam accedente, pro ipso castro fidelitatis recepimus juramentum, & ab alijs per manum dilecti filij magistri Petri Marci Subdiaconi nostri, olim correctoris litterarum nostrarum, & Archidiaconi Foro-Julienensis, recipi viva voce mandamus. Si quis igitur Clericus sive laicus temerè, quod absit, adversus ista venire tentaverit, secundò tertiove communitus si non satisfactione congrua emendaverit, honoris & officij sui patiatur periculum, aut excommunicationis ultione plectatur. Qui verò conservator extiterit, omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus gratiam consequatur. Datum Laterani 111. Idus Novemb. pontificatus nostri anno decimoquinto.

CONSULIBVS ET POPVLO Mediolanensibus, spiritum consilij saniorum.

Cvm illam recolimus exuberantiam caritatis & gratiæ specialis qua sedes apostolica Mediolanensem ab antiquo dilexit & extulit civitatem, quaque nos specialiter eam tuimus hæcenus amplexati, cumque illum reverentiæ ac devotionis fervorem quem civitas eadem ad apostolicam sedem & personam nostram usque ad hæc habuit tempora cogitamus, meditantes quantum utraque per reliquam in negotijs suis proficere consuevit, vehementer angimur & turbamur, ita ut sit nobis tristitia magna & dolor continuus cordi nostro, eò

** in hujus
additio
Epistolæ
etiam
etiam
etiam
etiam*

** id
ne
cal
epi*

*Epist. 189.
Reverentia
de civitate
Mediolanensis*

quòd dum hujus unitatis vinculum vestra rumpitur imprudentia, hæc prorsus in contrarium cernimus esse versa, in tantum ut vobis devotionem pristinam subtrahentibus, immo erigentibus vos temerè ad injuriam, non modò gratiam vobis subtrahere, verùm etiam accingi compellamur ad pœnam, ad quam non sine magno dolore, Deo teste, procedimus, cùm præteritis vestris obsequiis & presentibus, quibus lacessimur, injuriis concertatione quadam in pectore nostro sibi adinvicem occurrentibus, hæc mentem nostram infringant interdum ad veniam, illæ verò è contrà provocent ad vindictam, quam alienam non esse ab apostolicis viris manifestè demonstrat Apostolus, qui ad ulciscendam omnem inobedientiam, sicut ipso testante didicimus, promptus erat. Licet autem fateamur vos non parva nobis & apostolica sedi obsequia præstitisse, beneficia tamen quæ recepistis ab ea ipsis minor obsequiis non fuerunt. Quare si vos illa spiritualis devotio qua cuncti fideles apostolicam sedem reverendè suspiciunt non induceret, temporalis saltem prudentia, qua præcipuè pollere solebatis, inducere vos deberet ne pro quodam reprobo & ingrato, immo Deo & hominibus odioso, qui nunquam nisi mala pro bonis retribuit, quique, cùm impij non dimittent dies suos, cras fortè sicut pulvis quem proicit ventus à facie terræ aliquo turbine auferetur è medio, eos qui pertinaciter ruituro adhæserint tracturus secum pariter in ruinam, opponeretis vos Ecclesie matri vestræ, adversus quam prævalere non poterunt portæ mortis, cùm eam Dominus super se petra stabili firmitate fundaverit, & usque ad consummationem sæculi cum eadem promiserit se mansurum. Timemus autem, & utinam vos etiam timeretis, ne in vobis impletum sit quod legitur in Propheta: *Excaca cor populi hujus, & aures ejus aggravata, & oculos ejus claudet, ne forte videat oculos suos, & auribus suis audiat, & corde suo intelligat, & convertatur, & sanem eum.* Vobis enim videtur Dominus miscuisse calicem vertiginis & soporis, ut erretis in cunctis vestris operibus, contra Dominum consilia cogitantes, quæ proculdubio nequibitis stabilire: quia non est consilium, non est sapientia, non est prudentia contra Deum. Licet autem multipliciter contra vos divinæ majestatis oculos provocetis, in tribus tamen præcipuè thesaurizatis vobis confusionem & iram in die revelationis justis judicij magni Dei, &

in præsentem non solum nos, quibus Petri gladius est commissus, ut vindictam in nationibus & increpationes in populis faciamus, verùm etiam cunctos Christianæ fidei zelatores ad vestrum & vestræ civitatis excidium incitatis. Primò enim cùm scriptura præcipiat capi vulpeculas quæ dominicam volunt vineam demoliri, hæreticos scilicet, qui ob dolositates multiplices vulpium nomine designantur, vos spiritibus attendentes erroris, facti estis hæreticæ pravitatis præcipui defensores. Nec solum vulpeculas memoratas non capitis, verùm usque adeo fovetis & defenditis easdem ut apud vos mutata sint de vulpibus in leones & de locustis in equos ad prælium præparatos, dum, vobis faventibus, doctrinæ suæ fermentum publicè prædicare non metuunt, & in messè dominicam jam non occultè zizania seminare non præsumunt. Vnde cùm de aliis mundi partibus à zelatoribus fidei expelluntur, ad civitatem vestram quasi quandam erroris sentinam confugiunt, ubi pro religione suscipitur quicquid discordare à fide catholica demonstratur. Porro iidem felle draconis vobis in aureo Babylonis calice propinato inebriantur adeo mentes vestras ut Mediolanensem Ecclesiam matrem vestram, quæ divina vobis exhibens sacramenta genuerat vos in hereditatem æternam, irreverenter & impiè conculcantes, eam in servitutis opprobrium deducere studeatis, fancientes impiè contra eam pessima instituta, eamque duris angariis affligentes, ut nunc apud vos longè pejoris conditionis existat quàm olim populus Israël sub Pharaone fuerat in Ægypto. Postremò à devotione apostolicæ sedis, cujus nomen reverendum est etiam apud gentes quæ Dominum non noverunt, vos penitus subtraxistis. Immo sicut filij alieni manifestè vos opposuistis eidem, & eam vobis contrariam posuistis, facti graves utique vobis ipsis, dum per hoc eum vobis reddidistis offensum qui eam super omnem terram principatum voluit obtinere. Ecce funiculus triplex, qui difficile rumpitur, & utinam vos illum vel cum difficultate rumpatis, ut aliquando possitis dicere cum Propheta: *Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Verùm vos de die in diem magis ac magis in eo pedes vestros irretire nitimini, qui, quasi aliæ quas nobis intuleratis injuriæ non sufficerent, nuper cùm dilecti filij cives Papienses carissimum in Christo filium nostrum Fredericum Sicilia Regem illustrem de nostro mandato conducerent, immo jam

conduissent & recessissent ab eo, vos offensam cumulantes offensæ, rupto vinculo fœderis atque pacis quæ olim procurante Priore Camaldulensi à nobis propter hoc specialiter destinato inter vos & eosdem celebrata extitit & juramento firmata, abjecta denique reverentia nostra prorsus, qui per Legatum nostrum, qui nostram in partibus illis repræsentat personam, præsentem eramus, dictos cives nequiter invasistis, & quosdam eorum, utpote qui bellum non suspicantes in pace fuerant imparati, cepistis & detinetis captivos, ipsos indecenter, ut dicitur, & inhumanè tradentes. In quo licet ipsi quidem gravamina sentiant, nos tamen dissimulare non possumus injuriam esse nostram. Nec vos excusare potestis, tamquam ad hoc inducti fueritis ex debito fidelitatis quo præfato reprobo teneamini, cum ab ejus fidelitate sitis per constitutionem canonicam & denuntiationem apostolicam absoluti; quoniam ei qui Deo & Ecclesiæ fidem non servat, fidelitas servanda non est à communione fidelium separato. Quamquam ergo merita vestra non exigant ut vos paterna revocare dulcedine studeamus, cum sit vester furor adeo contumax & indignatio vestra dura ut non fovenda oleo sed potius urenda cauterio videatur, quia tamen pater paternum nequit affectum deponere, licet provocatus à filiis & offensus, universitatem vestram adhuc etiam commonendam duximus & obsecrandam in Domino, per apostolica vobis scripta distinctè præcipiendo mandantes quatenus expulsis hæreticis manifestis, & reformatis quæ contra Mediolanensem Ecclesiam attentastis, redeuntes ad sacrosanctam Romanam Ecclesiam matrem vestram, & tot offensarum injurias aliquo devotionis indicio redimentes, si qua remansit in vobis devotionis scintillula in præsentem, si ullam habetis præteritorum memoriam, si denique apud nos spem aliquam vobis reservare cupitis in futurum, nobis cives restituatis jam dictos, immo nos ipsos dimittatis in ipsis, ut per hoc animus noster efficiatur proclivior ad dandam vobis pœnitentibus super aliis indulgentiam, & vobis detur fiducia plenior ad petendam. Alioquin noveritis nos excommunicationis sententiam in vos, Consules, & consiliarios vestros ac alios hujus iniquitatis actores à Legato nostro, licet ex alia causa simili astricti sint vinculo, promulgatam auctoritate apostolica roborare, ac dare universis Episcopis Lombardiæ fir-

miter in præceptis ut eam candelis accensis, & pulsatis campanis, singulis diebus dominicis & festivis faciant singuli per suas dioeceses publicari; dantes nihilominus clarissimo in Christo filio nostro Philippo Rege Francorum illustri & aliis Galliarum ac Italiæ Principibus & Baronibus necnon universis Lombardiæ civibus in mandatis ut nullum vobiscum faciant colloquium vel contractum, nec præsumentes aliquem vestrum in Potestatem assumere vel rectorem, res mercatorum vestrorum & vestras, ubicunque fuerint inventæ, detineant & faciant detineri, & solvi vobis debita non permittant, cum sit dignum & justum ut qui non finitis alios requiescere, apud eos non possitis requiem invenire. Ut autem metropolis vestra obedientiam, quam vos superiori vestro subtrahitis, in sibi subditis non inveniatur, universis Episcopis eidem subjectis metropoli nostris damus literis in præceptis ut in pœnam vestram ipsi omnem obedientiam & reverentiam subtrahentes, eidem in aliquo non intendant. Denique cum non solum honore metropolitico, sed etiam pontificali vos reddatis indignos, quoniam ad præfens generale Concilium commodè convocare non possumus, per Ianuensem, Gradensem, Remensem, Senonensem, Rotomagensem, Turonensem, Bituricensem, & Burdegalensem provincias dirigimus scripta nostra, ut habito super his Archiepiscoporum & Episcoporum, quos propter hoc congregari mandamus, consilio, in tanto negotio cum maturitate debita procedamus. Ad ultimum pro certo noveritis quòd clamor qui de vobis super facto hæreticæ pravitate ascendit adeo concussit aures & animos populorum ut clamatum fuerit jam frequenter quatenus sicut eos in Provinciam misimus ad pestem hujusmodi extirpandam, sic eisdem Christi charactere insignitos ad exterminium terræ vestræ in suorum remissionem peccaminum transmittamus. Vnde vobis est meritò formidandum ne is qui civitati sanctæ Hierusalem, ejus provocatus iniquitatibus, non peperit, super vestris vos disponat malitiis visitare, cum peccatorum vestrorum turris proculdubio ascenderit jam in cælum. Nec vos decipiat magnificentia cordis vestri, ut nostra hæc verba, quæ non absque mentis dolore proferimus, deliramenta putetis, in virtute vestra & multitudine gloriantes; sed potius cogitetis quòd Domino exercituum nulla potest resistere multitudo; qui, ut exempla testamenti veteris taceamus, sicut

Romani Pontificis Lib. XV. 695

* Vide supra
epist. 182. 183.

in Provincia nuper hæreticos & in Hispania fidelium exercitui tam mirabiliter quam misericorditer innumeros dignatus est subdere Agarenos, sic potens est vestram ad nihilum deducere civitatem. Inspiret ergo Dominus vobis consilium salutare, ne inducatis vos ipsos in illum necessitatis articulum quod mox frustra clamantes exaudire denique non possimus, & sic fera poenitentia post ruinam. Datum Laterani xii. Kalen. Novembris, pontificatus nostri anno decimoquinto.

Scriptum est in eundem ferè modum illis omnibus super hoc. In eundem ferè modum Archiepiscopo Remensi scriptum est & Suffraganeis eius usque civitatem. Quocirca monemus atque præcipimus quatenus convenientes in unum, & habito super iis diligenti tractatu, vestrum nobis consilium rescribatis.

Vide supra
epist. 178.

In eundem ferè modum scriptum est populo Alexandrino à Spiritum consilij sanioris. Cum illam recolimus &c. usque convertatur & sanem eum. Cum enim nuper paterna vos curaverimus benignitate monere ut à sequela Othonis & ejus sequacium penitus recedentes, ad devotionem rediretis Ecclesie matris vestrae, alioquin privilegiis vobis ab eadem concessis sciretis vos perpetuò spoliandos, cum propter ingratitude vitium libertus in servitutis compedem revocetur, vos monitis nostris prorsus contraria facientes, offensam cumulatam offensam, & injuriam injuriæ addidistis, contra dilectos filios cives Papienses, quibus ecclesiastica unitati, sicut lucis filii, adherentibus adherere pro nostra reverentia deberetis, insurgere præsumentes. Cum igitur ex utraque parte fuerint quidam capti, volentes, sicut ad nostrum officium spectat, ut suæ parti restituantur utrique, universitatem vestram monemus attentius & rogamus, sub debito fidelitatis quo nobis tenemini vobis districtè præcipiendo mandantes quatenus si qua remansit in vobis devotionis scintilla in præsentem, si ullam habetis præteritorum memoriam, si denique apud nos spem aliquam vobis reservare cupitis in futurum, ad sinum Ecclesie matris vestrae humiliter redeuntes, concives suos sine difficultate restituatis eisdem, vestros ab eis mutuò recepturi, ita ut plena fiat restitutio hinc & inde, mandatum nostrum taliter adimplentes ut vobis offensas vestras hoc devotionis indicio redimentibus, nobis fiat proclivior animus ad dandam super aliis veniam, & vobis detur fiducia plenior ad pe-

tendam. Alioquin, si super præmissis de cetero inobedientes nobis & rebelles fueritis, noveritis nos venerabili fratri nostro Episcopo & Archidiacono Parmensibus nostris dare litteras in mandatis ut unio- nem Ecclesie Aquensis & vestrae nostra fulti auctoritate dissolvant, vestramque terram pontificali dignitate denuntient perpetuò esse privatam. Quod si nec sic vestra poterit rebellio edomari, manum apostolicam aliàs super vos taliter aggravare curabimus quod eam abbreviatam non esse, vexatione intellectum dante auditui, cognoscetis. Datum Laterani iv. Kalend. Novembris, pontificatus nostri anno decimoquinto.

EPISCOPO PARMENSI.

Iohanne laico & G. muliere in tertio affinitatis gradu distantibus, idem Iohannes volens filiam ipsius G. natam ex secundis nuptiis ducere in uxorem, ac timens ne hujusmodi copula alicui possit calumniæ subjacere, nobis humiliter supplicavit ut pro bono pacis, quam ex eorum matrimonio asserit proventuram, eandem ducendi sibi licentiam concedere dignemur. Quocirca mandamus quatenus, si aliud impedimentum canonicum non obstitit, ipsis licentiam tribuas contrahendi. Datum Laterani xi. Kalend. Novembris, pontificatus nostri anno quintodecimo.

EPISCOPO GEBENNENSI, & Viennensi Sacriste.

Inquisitionis negotium quam de venerabili fratre nostro Episcopo & Canonicis Valentinesibus vobis commisimus faciendam sine conscientie scrupulo exequi cupientes, apostolico petistis oraculo edoceri utrum eorum publicanda sint dicta & nomina quos interrogari contingit, prout de testibus in publicis causis fieri consuevit, an sola dicta eorumdem publicari sufficiat, cum idem Episcopus & Canonicus manifestè sciant qui fuerint inquisiti & utrum contra dicta eadem debeant exceptiones seu replicationes admitti, cum contra personas dicentium admittantur. Ad quod breviter respondemus, non solum dicta, sed etiam ipsa nomina, ut quid à quo sit dictum appareat, publicanda, & exceptiones seu replicationes legitimas admittendas, ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum verò exclusionem deponendi falsum audacia præbeat. Secundò quaesistis quid à vobis sit statuendum si contra quempiam per inquisitio-

* Vide tom. 19.
Italiae sacre
pag. 447. &
1099.

Epist. 190.
Dispensat sum
per cognatio-
nem.

Epist. 191.
Responder ad
eorum consul-
ta.
Cap. Inquisi-
tionis. De ac-
cusat.

* In quart. capit.
additur, no-
minibus tacitis